

ΠΑΛΙ Μπερνάρ - Μαρί Κολτές (1948-1989), αλλ' αυτήν τη φορά από το Θέατρο Τέχνης στη Σταδίου και με το έργο του «Δυτική Αποβάθρα». Δύο έργα του Κολτές στις φετινές χειμερινές θεατρικές, αθηναϊκές σκηνές συμπεριλαμβανομένου και τού «Ρομπέρτο Τσούκκο», με βάζει σε σκέψεις. Γιατί έλκει τους σκηνοθέτες ο Κολτές, που, όπως ξαναέγραψα, θεωρώ ότι προωθήθηκε από συγκυρίες; Ψάχνοντας στα θεατρικά έργα του, διακρίνω την προσπάθεια του συγγραφέα να εντοπίσει έναν δικό του χώρο για να εκφραστεί θεατρικά και να ξεχωρίσει ως άλλη, διαφορετική και πρωτότυπη φωνή στο θέατρο.

Στον «Ρομπέρτο Τσούκκο» είχε το οργισμένο άτομο, την οργισμένη κοινωνική μονάδα κατά παντός θεσμού, επιλέγοντας αντιπροσωπευτικά την ιδιόρρυθμη και ιδιόμορφη προσωπικότητα του πραγματικού Ρομπέρτο Ζούκο. Στη «Δυτική Αποβάθρα» δρα πάλι στα «χαρακώματα» της μεγαλούπολης. Ο Κολτές ψάχνει απελπισμένα να βρει έναν τρόπο να γράψει το «δικό του» θέατρο, με

στοιχεία που να τον καθορίζουν ως θεατρικό συγγραφέα. Δεν τα καταφέρνει καλά όμως. Οι δανεισμοί του από τον Αρτό και τον Ζενέ είναι εμφανείς. Φυσικά οι δανεισμοί ωφελούν αν ο θεατρικός συγγραφέας καταφέρει να δημιουργήσει προσωπικό ύφος. Και είναι ακριβώς αυτό το «προσωπικό ύφος» μια δική του φωνή που απεγνωσμένα ψάχνει να αποτυπώσει ο Κολτές και να «στεριώσει» ως συγγραφέας.

Ετσι οι δραματικοί του χαρακτήρες είναι ιδιόζουσες περιπτώσεις, κινούνται με ελλειπτικό λόγο, σιωπές, ακραίες καταστάσεις, ανεξήγητα κίνητρα και αιτίες, ενώ παράλληλα δεν έχουν σταθερή υποδομή αλλά αιωρούνται στον αέρα όπως οι ασαφείς υπαινιγμοί και τα μισόλογά τους. Η δομή και η μορφή των έργων του είναι το ίδιο ελλειπτικές χωρίς ουδεμία καινοτομία. Αλλά και η γλώσσα

του οδηγεί σε μια ρηχή, φιλοσοφίζουσα, κοινότοπη ρητορεία. Στη «Δυτική Αποβάθρα» ένας αστός που διαχειρίζεται χρήματα άλλων χάνεται με τη γυναίκα του στα σκοτεινά τοπία του λιμανιού γυρεύοντας ν' απαλλαγεί απ' τη ζωή του, χωρίς ν' αναφέρεται η αιτία. Εκεί συναντά το «τρίο» μιας μικρής συμμορίας και συνδιαλέγεται μαζί τους με αρκετές απρόβλεπτες καταστάσεις. Δεν είμαι σίγουρη ότι η πλειοψηφία των θεατών κατάλαβε τι γίνονταν και, εν πάσει περιπτώσει, γιατί τόσο πολύ κακό για το τίποτα;

Ο Γιώργος Λαζάνης, ασυνήθιστος και αμήχανος σ' ένα τέτοιο είδος θεάτρου, προσπάθησε να το προσεγγίσει «συμβατικά» και το απορύθμισε σε ύψιστο τόνο νωχέλειας, αφόρητα κουραστικής.

Η καλή μετάφραση του Βασ. Παπαβασιλείου δεν βοήθησε τις σκηνές που «βαρυγκομούσαν»

«Δυτική Αποβάθρα» 1-Ο ΔΕΚ. 2000

περνώντας υπόκωφα απ' την μια στην άλλη εικόνα. Ο Γιάννης Βόγλης, επικαλούμενος στοιχεία ρεαλιστικής τεχνικής, προσπάθησε να δηλώσει την αόριστη απόγνωση ενός απελπισμένου διαχειριστή χρημάτων, αλλά η επιφανειακά «αντισυμβατική» ρευστότητα του κεκλιμένου τον προδίδει. Η Κατερίνα Καραγιάννη - ακαθοδήγητη σκηνοθετικά - σχοινοβατεί αιωρούμενη στο κενό της περιρρέουσας ασάφειας.

Η σκηνοθετική υποτονικότητα «υποτροπιάζει» τις αδυναμίες του Κολτές. Αλλά και οι: Ματ Καρτσιούν, Αλεξ. Σαρηγιαννίδης, Δημ. Αστεριάδης, Νικ. Αρβανίτης και ο Tony Mensah βουλιάζουν στα ρηχά, σκοτεινά σημεία του Κολτές. Ξεχωρίζει η ερμηνεία της Χρ. Κουτσουδάκη που ιχνογραφεί τον κυνισμό της νοστορπίας των μικροαπατεώνων με εύστοχη και ευκρινή σωματική κίνηση, επιπλέοντας εμφανώς στα θολά ύδατα της σύγχυσης του Κολτές. Το μόνο φως στην καταχνιά της «Δυτικής Αποβάθρας».

Καλλιόπη Ραπανάκη